

**Громадська організація
«Львівська педагогічна спільнота»**

ЗБІРНИК ТЕЗ НАУКОВИХ РОБІТ

**УЧАСНИКІВ МІЖНАРОДНОЇ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ**

**«Психологія та педагогіка:
методика та проблеми
практичного застосування**

22–23 грудня 2017 р.

**Львів
2017**

УДК 159.9+37.01(063)

П 86

П 86 Психологія та педагогіка: методика та проблеми практичного застосування:
Збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції
(м. Львів, 22–23 грудня 2017 року). – Львів: ГО «Львівська педагогічна спільнота»,
2017. – 160 с.

У збірнику містяться матеріали, подані на міжнародну науково-практичну конференцію «Психологія та педагогіка: методика та проблеми практичного застосування». Для студентів, аспірантів, викладачів навчальних закладів, науковців та представників громадських організацій.

Усі матеріали подаються в авторській редакції.

УДК 159.9+37.01(063)

© Автори статей, 2017
© Львівська педагогічна спільнота, 2017

ЗМІСТ

НАПРЯМ 1. ЗАГАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ ТА ПСИХОЛОГІЯ ОСОБИСТОСТІ

Смульська В. О.

САМООЦІНКА ТА САМОСТАВЛЕННЯ НАРКОЗАЛЕЖНИХ ОСІБ.....9

Торжевська Н. Р.

АКТУАЛЬНІ ЗАДАЧІ ДОСЛІДЖЕННЯ
СТАТЕВОРОЛЬОВОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ТА ПРИЧИН ЇЇ ПОРУШЕННЯ.....11

НАПРЯМ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ (ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ВІКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ІН.)

Гончаровська Г. Ф.

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОРЕКЦІЇ
ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 14

Гороховська Т. В.

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ АНАЛІЗ
ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ 17

Дмитрук С. О.

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ОБРАЗНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.....19

Кондрацька Л. В., Бойко О. Ю.

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ
З ПСИХОЛОГІЧНИМИ ОСОБЛИВОСТЯМИ
МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ 22

Коченгіна М. В., Сосницька Н. П., Ярмонова Н. С.

ГЕНЕЗИС ПОГЛЯДІВ ЩОДО РОЛІ
ВІЙСЬКОВОЇ ІГРАШКИ У ВИХОВАННІ ДИТИНИ.....25

Мащак С. О.

МОДЕЛЬ ГОТОВНОСТІ ПЕДАГОГА ДО РОЗВИТКУ
КРЕАТИВНОСТІ ДІТЕЙ В ЦЕНТРАХ ДИТЯЧОЇ ТВОРЧОСТІ 27

Проскуріна Н. М.

ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
ІНШОМОВНОГО СЛОВНИКОВОГО ФОНДУ
В ХОДІ ВИКОРИСТАННЯ РІЗНИХ ВИДІВ НАОЧНОСТІ 30

Старовойт Т. П.

ДЖЕРЕЛА МОТИВАЦІЇ ТА ДЕМОТИВАЦІЇ
У НАВЧАЛЬНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ 34

НАПРЯМ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ В ОСВІТІ (ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ, ВІКОВОЇ ТА ПЕДАГОГІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ ТА ІН.)

Гончаровська Г. Ф.

кандидат психологічних наук,

викладач кафедри практичної психології

Тернопільський національний педагогічний університет

імені Володимира Гнатюка

м. Тернопіль, Україна

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ОПТИМІЗАЦІЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ЗДІЙСНЕННЯ КОРЕКЦІЇ ЕМОЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

На сьогоднішній день модернізація, реформування освітньої діяльності, інтеграційні процеси, які відбуваються у сфері вищої освіти ініціюють перехід підготовки майбутніх фахівців на якісно новий рівень. В контексті змін актуальною є проблема створення психолого-педагогічних умов щодо підготовки майбутніх психологів в сфері дошкільної освіти. Професійні характеристики психолога як суб'єкта майбутньої діяльності проявляються в їх єдності, оскільки психолог як особистість є активно діючим суб'єктом – це цілісна складна система. Саме психолог володіє найбільш розвиненими професійними, особистісними (індивідуально-психологічними) характеристиками та комунікативними (інтерактивними) якостями у тісному поєднанні. Готовність психолога як суб'єкта діяльності в загальному характеризують: активність, саморегулятивність, психологічна самосвідомість як специфічний для суб'єктної діяльності образ світу; індивідуально-психологічні якості, що визначають його відповідність діяльності; структура здібностей; спрямованість на діяльність; адекватність самооцінки, рівня домагань; альтруїстично спрямована система стосунків [1; 4; 5].

Головними складовими професіоналізму психолога є його власний життєвий досвід, його професійна інтуїція. Представниками різних шкіл та напрямків практичної психології висувуються значні вимоги до особистості психолога. Такі характеристики, як прагнення до самоактуалізації, гармонійність, цілісність, та інтегрованість особистості, вміння жити в злагоді з собою стали невід'ємними частинами формування фахівця-психолога у глибинному (А. Адлер, Е. Берн, К. Юнг, З. Фрейд, Е. Фромм та ін.), біхевіористичному (А. Еолліс, Б. Скінер, Д. Уотсон та ін.), гуманістичному (А. Маслоу, Дж. Морено, Д. Олпорт, В. Франкл та ін.) напрямках. Вміння психолога бути собою дає йому можливість досягти більшої експресивності, знаходити у власних переживаннях багато різних станів, за допомогою яких можна підтримувати, стимулювати й поглиблювати свою взаємодію з дитиною. Емпатія, співпереживання – це якості психолога, на необхідність яких звертали увагу багато інших зарубіжних (Дж. Морено, Ф. Перлз, К. Юнг, А. Менегетті та ін.) та вітчизняних науковців (Л. Петровська, А. Добрович,

Ю. Орлов, Т. Яценко та ін.). Емпатія у роботі психолога з дітьми дошкільного віку розуміється як здатність очима дитини подивитися на світ, проникнути у внутрішні її переживання для того щоб зрозуміти причину її проблем із зовнішнім світом [3].

Резюмуючи викладені теоретичні проблеми, пов'язані з готовністю майбутнього психолога до діяльності з дітьми дошкільного віку, варто зазначити, що психологічний портрет психолога в дошкільному закладі включає сукупність багатьох структурних компонентів. На початку діяльності психолога важливим є його готовність до виконання професійних обов'язків, професійна адаптація і спрямованість. Становлення майбутнього психолога включає підвищення рівня його професійних домагань в плані саморозвитку та самовдосконалення.

На підставі теоретичного та емпіричного аналізу проблеми формування готовності майбутніх психологів до корекції емоційного розвитку дітей дошкільного віку ми розробили *психолого-педагогічні умови*, які б сприяли оптимізації цього процесу, успішному індивідуальному розвитку та саморозвитку студентів

1. *Актуалізація суб'єктної позиції студентів в умовах діалогізації освітнього середовища.* Специфіка професії психолога, яка зумовлена міжсуб'єктивним характером взаємодії і ціннісним ставленням до суб'єктивної реальності іншої людини, визначає сприяння розвитку суб'єктності студента-психолога як важливий напрямок його професійної підготовки. Для реалізації даного чинника актуалізації процесів формування особистісної та професійної готовності до майбутньої діяльності з дітьми дошкільного віку важливо врахувати суб'єктну позицію молодої людини, тобто цілеспрямоване, конструктивне ставлення майбутнього психолога до себе, до інших суб'єктів освіти і до майбутньої професії загалом.

2. *Моделювання в навчальному процесі учбово-професійних ситуацій щодо корекції емоційної сфери дошкільника.* На нашу думку, моделювання учбово-професійних ситуацій задає конструктивний імпульс формуванню готовності майбутніх психологів до корекції емоційного розвитку дітей дошкільного віку, оскільки дає змогу подолати абстрактний характер навчальної діяльності через здобуття практичних вмінь та навичок корекційної роботи з дітьми дошкільного віку, допомагає отримати специфічний досвід, який студенти-психологи здобувають у процесі роботи з навчально-професійними ситуаціями під керівництвом та допомогою викладачів вишу.

3. *Активізація розвитку професійної рефлексії під час виконання практичних завдань в контексті роботи з дошкільниками.* Професійна рефлексія складається з усвідомлених процесів актуалізації особистості, реалізації рефлексивних здібностей в осмисленні та подоланні стереотипів мислення і утворення нового інноваційного змісту. Здійснити оцінку набутих теоретичних знань, практичних умінь та навичок, переконатись у правильності власного професійного вибору студенти-психологи можуть завдяки такому прийому як *рефлексивний аналіз професійної діяльності* в процесі практики, під час практичних занять з професійно-орієнтованих дисциплін («Дошкільна психологія», «Психологічний супровід дітей з розладами емоційної сфери», «Психологічна служба в системі освіти» тощо) в дошкільних закладах. Зазначені види роботи є частинами навчального процесу і забезпечують поєднання теоретичної підготовки з практичною діяльністю майбутніх психологів в галузі дошкільної психології.

4. *Створення науково-експериментальних майданчиків у дошкільних освітніх закладах.* Ми акцентуємо увагу на те, що майбутні психологи під час навчання у виші повинні вивчати практичний передовий досвід здійснення корекційного процесу емоційного розвитку дітей дошкільного віку, формувати свою готовність до

роботи з дошкільнятами та працювати над самовдосконаленням своїх знань та вмій під керівництвом викладачів вишу та кваліфікованих психологів-практиків. Ефективним шляхом вирішення даної проблеми, а також важливою формою допомоги студентам у набуті практичного досвіду роботи з дітьми дошкільного віку є створення експериментальних майданчиків на базі дошкільного закладу та випускової кафедри вищого навчального закладу.

5. Підвищення професійної компетентності викладачів щодо інноваційних підходів з корекції емоційного розвитку дошкільників. Важливого значення в навчальному процесі у виші має професійна компетентність, професійно-ціннісні орієнтації викладача, пов'язані з його ставленням до студентів, до методики викладання дисципліни, до педагогічної діяльності загалом. Науково-методичні семінари, конференції сприяють підвищенню рівня професіоналізму викладачів; відпрацюванню технологій поєднання практичної підготовки з теоретичними курсами; вивченню та обміну передовим досвідом щодо новітніх технологій навчання студентів ефективним методам корекційної роботи з дітьми дошкільного віку з порушеннями емоційної сфери.

Висновки. Таким чином, формування готовності майбутніх психологів до корекції емоційного розвитку дітей дошкільного віку розглядається як взаємно детермінований процес, що зумовлюється системою психолого-педагогічних умов, які активізують процеси самоусвідомлення особистості, стимулюють формування професійних еталонів та стандартів, мотивують до отримання високих знань, необхідних для реалізації себе у майбутній діяльності. Створення оптимальних психолого-педагогічних умов підготовки майбутніх психологів до діяльності з дітьми дошкільного віку вимагає пошуку таких форм і засобів, які дозволяють цілеспрямовано формувати висококваліфікованого та конкурентноспроможного фахівця, готового до особистісного та професійного зростання.

Список літератури:

1. Анцыферова Л. И. К психологии личности как развивающейся системы / Л. И. Анцыферова // Психология формирования и развития личности. – М.: Изд-во МГУ, 1981. – С. 3-18.
2. Балл Г. О. Діалого-культурологічний підхід як напрям гуманізації освіти / Г. Балл, А. Волинець, С. Копилов // Другий міжрегіональний науково-практичний семінар «Психологія в школі». – Рівне, 1997. – С. 16-18.
3. Виговська Л. П. Емпатія як специфічна форма відображення об'єктивної дійсності / Л. П. Виговська // Духовність як основа консолідації суспільства: міжвідомчий наук. збірник – К.: НДІ «Проблеми людини», 1999. – Т. 16. – С. 76-81.
4. Концептуальні питання підготовки, перепідготовки і підвищення кваліфікації психологів-практиків // Практична психологія у системі освіти: Питання організації та методики / За ред. В. Г. Панка. – К.: Наукова думка, 1995. – С. 18-41.
5. Татенко В. О. Суб'єктно-вчинкова парадигма в сучасній психології / В. О. Татенко // Людина. Суб'єкт. Вчинок: Либідь, 2006. – С. 316-358.